

Електронний журнал «Державне управління: удосконалення та розвиток» включено до переліку наукових фахових видань України з державного управління (Категорія «Б», Наказ Міністерства освіти і науки України № 1643 від 28.12.2019).

Спеціальність – 281.

Державне управління: удосконалення та розвиток. 2024. № 3.

DOI: <http://doi.org/10.32702/2307-2156.2024.3.16>

УДК 330.522.4

Ю. М. Білоконь,

Заслужений працівник промисловості України, старший науковий співробітник відділу дослідження якості та умов зберігання матеріальних цінностей продовольчої групи товарів, УкрНДІ «Ресурс»

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-5503-7247>

О. В. Сторож,

к. с.-г. н., начальник відділу дослідження якості та умов зберігання матеріальних цінностей продовольчої групи товарів, УкрНДІ «Ресурс»

ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0006-2372-5436>

Л. М. Шевчук,

заступник начальника відділу дослідження якості та умов зберігання матеріальних цінностей продовольчої групи товарів, УкрНДІ «Ресурс»

ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0001-8419-2331>

В. М. Грищун,

старший науковий співробітник відділу дослідження якості та умов зберігання матеріальних цінностей продовольчої групи товарів,

УкрНДІ «Ресурс»

ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0002-8893-0001>

**НОВІ ПІДХОДИ ДО ЗБЕРЕЖЕННЯ МАТЕРІАЛЬНИХ ЦІННОСТЕЙ У
ДЕРЖАВНИХ РЕЗЕРВАХ**

Y. Bilokon,

*Honored Worker of Industry of Ukraine, Senior Researcher,
Department of Quality Research and Storage Conditions of Material Values of
Food Group of Goods, Ukrainian State Research Institute "Resource" of the State
Reserve Agency of Ukraine"*

O. Storozh,

*PhD in Agricultural Sciences, Senior Researcher, Department of Quality Research
and Storage Conditions of Material Values of Food Group of Goods, Ukrainian
State Research Institute "Resource" of the State Reserve Agency of Ukraine*

L. Shevchuk,

*Deputy Head of the Department of Quality Research and Storage Conditions of
Material Values of Food Group of Goods, Ukrainian State Research Institute
"Resource" of the State Reserve Agency of Ukraine.*

V. Grytsun,

*Senior Researcher, Department of Quality Research and Storage Conditions of
Material Values of Food Group of Goods, Ukrainian State Research Institute
"Resource" of the State Reserve Agency of Ukraine.*

NEW APPROACHES TO PRESERVATION OF MATERIAL VALUES IN STATE RESERVES

У статті досліджено проблеми реалізації державної політики у сфері державного матеріального резерву в частині організації відповідального зберігання матеріальних цінностей. Протиправне заволодіння матеріальними цінностями відповідальними зберігачами, які були закладені у них на зберігання, а також неналежне зберігання цих цінностей, є одним із найбільш поширених правопорушень, які вчинюються у системі державного матеріального резерву.

Зважаючи, що на стан запасів матеріальних цінностей державного матеріального резерву негативно впливають численні випадки

незабезпечення їх збереження відповідальними зберігачами, реформування системи державного матеріального резерву передбачає нові підходи до збереження матеріальних цінностей у державному матеріальному резерві.

Зокрема, затвердженою Урядом у серпні 2022 року стратегією реформування системи державного резерву в якості забезпечення новітніх підходів до зберігання матеріальних цінностей у державному резерві пропонується: здійснення передачі нафтопродуктів на відповідальне зберігання приватним мережам нафтобаз та автозаправних станцій, допускається їх зберігання на території країн Європи, а також запровадження зберігання вугілля на енергогенеруючих підприємствах, а природного газу у газових сховищах НАК «Нафтобаз України».

При цьому, розміщення матеріальних цінностей державних резервів на відповідальне зберігання та резервування у суб'єктів господарювання різних форм власності, у тому числі поза межами території України, на підставі договорів, укладених згідно з нормами міжнародного права, законодавчо встановлена вимога щодо страхування цих запасів, вимагають особливої уваги в частині фінансового забезпечення здійснення розрахунків за надання таких послуг.

Своєчасне та у повному обсязі виконання зобов'язань виконавцями послуг з відповідального зберігання або резервування щодо належного зберігання матеріальних цінностей, а також замовників стосовно здійснення розрахунків за отримані послуги згідно із договорами є запорукою та неодмінною умовою наявності запасів матеріальних цінностей у державних резервах та їх спроможності забезпечити виконання законодавчо встановлених призначень.

За результатами проведеного дослідження запропоновані критерії та умови, які необхідно враховувати при здійсненні відбору відповідальних зберігачів та резервантів, а також наголошено на необхідності приділення уваги фінансовому забезпеченню надання відповідних послуг.

The article examines the problems of implementation of state policy in the sphere of state material reserve in terms of organization of responsible storage of material values. Illegal acquisition of material values by responsible custodians, who were deposited in them, as well as improper storage of these values, is one of the most common offenses committed in the system of state material reserve.

Considering that the state of stocks of material values of the state material reserve is negatively affected by numerous cases of non-provision of their preservation by responsible custodians, the reform of the system of the state material reserve provides for new approaches to the preservation of material values in the state material reserve.

In particular, the strategy for reforming the state reserve system, approved by the Government in August 2022, as ensuring the latest approaches to storing material assets in the state reserve, proposes: the transfer of petroleum products for responsible storage to private networks of oil depots and gas stations, their storage in the territory of Europe is allowed, as well as the introduction of coal storage at energy generating enterprises, and natural gas in the gas storage facilities of NJSC Neftebaz of Ukraine.

At the same time, the placement of material assets of state reserves for responsible storage and reservation by business entities of various forms of ownership, including outside the territory of Ukraine, on the basis of contracts concluded in accordance with international law, legally established the requirement to insure these reserves, require special attention in terms of financial support for the implementation of payments for the provision of such services.

Timely and full fulfillment of obligations by the performers of services for responsible storage or reservation for proper storage of material values, as well as customers for making payments for the services received in accordance with contracts is a guarantee and an indispensable condition for the availability of stocks of material values in state reserves and their ability to ensure the fulfillment of legally established purposes.

Based on the results of the study, criteria and conditions have been proposed that must be taken into account when selecting responsible custodians and reservists, as well as the need to pay attention to the financial provision of the provision of relevant services.

Ключові слова: державні резерви, відповідальний зберігач, резервант, самовільне використання, відшкодування витрат, матеріальні цінності.

Keywords: state reserves, responsible custodian, reserve, unauthorized use, reimbursement of expenses, material values.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. Проблема організації довготривалого зберігання матеріальних цінностей у державних резервах є актуальною для багатьох країн, які створюють та утримують запаси матеріальних цінностей для подолання кризових явищ.

Майже чверть століття загальні принципи формування, розміщення, зберігання, відпуску, поповнення та освіження запасів державного матеріального резерву визначалися Законом України від 24 січня 1997 року № 51/97-ВР «Про державний матеріальний резерв» (далі – Закон № 51/97)

Законом №51/97 встановлювалося, що відповідальне зберігання - це зберігання закладених до державного матеріального резерву матеріальних цінностей без надання права користуватися ними.

При цьому, відповідальне зберігання здійснюється підприємствами та організаціями, які спеціально для цього призначені та входять до системи державного матеріального резерву або суб'єктами господарювання (промисловими, сільськогосподарськими, постачальницько-збутовими та іншими підприємствами незалежно від форм власності) [1].

Освіження матеріальних цінностей, що зберігалися у відповідальних зберігачів, які не входили до системи державного матеріального резерву,

повинно було здійснюватися ними самостійно без залучення додаткових коштів (стаття 12 Закону № 51/97) [1].

Слід зазначити, що згідно із дослідженнями вчених - юристів одним із найбільш поширених правопорушень, які вчинюються у системі державного матеріального резерву є протиправне заволодіння матеріальними цінностями державного матеріального резерву відповідальним зберігачем, що були закладені у нього на зберігання, а також неналежне зберігання цих цінностей, наприклад у непередбачуваних договором місцях зберігання, у меншій кількості, неналежного асортименту, неналежної якості [2].

Численні факти самовільного використання матеріальних цінностей державного матеріального резерву відповідальними зберігачами виявлені при зберіганні органічного палива, нафтопродуктів, продовольчих та матеріально-технічних ресурсів тощо.

Зокрема, у 90 роках минулого сторіччя у енергогенеруючих компаніях та теплоцентралях знаходилися на відповідальному зберіганні значні обсяги матеріальних цінностей державного матеріального резерву, а саме: органічного палива – вугілля, природного газу, топкового мазуту, які цими суб'єктами господарювання були самовільно використані для забезпечення проходження опалювальних сезонів 1997-2000 років.

У подальшому Урядом приймалися рішення стосовно передачі цього використаного палива, що обліковувалося у державному матеріальному резерві на відповідальному зберіганні енергогенеруючих компаній, у тимчасове користування згаданим суб'єктам господарювання, з наступним поверненням до державного матеріального резерву.

Нажаль, незважаючи на спроби зобов'язати підприємства електроенергетики впорядкувати розрахунки та забезпечити погашення заборгованості перед Держрезервом питання залишилися невирішеними, обсяги енергоресурсів у державному матеріальному резерві значно зменшувалися, і, як наслідок, можливість та спроможність у наданні

державної підтримки енергетичній галузі в цілому або підприємствам, які працюють у цій сфері була поступово втрачена безповоротно.

Перевірками виявлені непоодинокі випадки самовільного використання відповідальними зберігачами матеріальних цінностей мобілізаційного резерву. Так, за даними Аудиторського звіту щодо результатів державного аудиту виконання бюджетних програм у Держрезерві за період з 2013 по 2016 рр., складеному Держаудитслужбою, не забезпечено збереження матеріальних цінностей мобілізаційного резерву 195 підприємствами, що становить 35 % від загальної кількості зберігачів [3].

Також у цьому звіті аудитори наголошували, що відсутність асигнувань загального фонду та обмежене фінансування (надходження від реалізації матеріальних цінностей державного матеріального резерву та розброньованих матеріальних цінностей мобілізаційного резерву до спеціального фонду державного бюджету) призвела до того, що Держрезервом протягом 2013-2016 років не у повному обсязі проводилося відшкодування витрат, пов'язаних із зберіганням запасів державного резерву.

При цьому доцільно відмітити, що у разі довготривалого зберігання матеріальних цінностей, витрати на забезпечення їх належного зберігання можуть досягати досить значних обсягів.

Невиконання або зволікання із виконанням замовником послуг зобов'язань щодо здійснення своєчасного відшкодування витрат, пов'язаних із відповідальним зберіганням матеріальних цінностей у державному резерві, спонукає надавачів послуг на невиконання зобов'язань щодо забезпечення належного зберігання запасів і фактично провокує на вчинення правопорушень, а саме самовільного використання цих матеріальних цінностей в якості компенсації за надані послуги.

Наявність негативних тенденцій самовільного відчуження матеріальних цінностей державного матеріального резерву відповідальними зберігачами і відсутність рішень щодо проблемних питань у сфері зберігання запасів підтверджувалось і у подальшому державним фінансовим аудитом

виконання бюджетних програм Держрезервом за період з 1 січня 2018 по 30 червня 2021 року, проведеним Держаудитслужбою [4], численними перевітками контролюючих та правоохоронних органів тощо.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблеми реалізації державної політики, у тому числі при організації відповідального зберігання матеріальних цінностей, особливості правопорушень, що вчиняються у сфері державного резерву, розглядалися у працях вчених юристів (Близнюк, Азімов, Сахарова) [2,5,6], окремі питання реформування системи державного резерву досліджувалися у попередніх працях авторів статті [7,8], проте складність та численність проблем, пов'язаних, із реформуванням, у тому числі із організацією відповідального зберігання, а також резервування матеріальних цінностей державних резервів вимагає деталізації та окремого розгляду, що і становить мету даного дослідження.

Виклад основного матеріалу дослідження. Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 22 серпня 2022 року № 771 – р затверджено стратегію реформування системи державного матеріального резерву на період до 2025 року (далі – Стратегія), якою запроваджується низка новацій у сфері державного резерву.

Зокрема, у Стратегії підтверджена нагальна потреба зберігання в сучасних умовах запасів матеріальних цінностей в державному резерві. Водночас здійснення самих процесів формування номенклатури, накопичення та підтримання в належному стані таких ресурсів вимагає актуалізації та удосконалення [9].

Так, зважаючи, що на стан запасів матеріальних цінностей державного резерву негативно впливають численні випадки незабезпечення їх збереження відповідальними зберігачами, Стратегією пропонуються нові підходи до збереження матеріальних цінностей у державному матеріальному резерві [9].

Створення достатнього рівня запасів матеріальних цінностей державних резервів, забезпечення належного зберігання, своєчасного

освіження визначено складовими стратегічної цілі Стратегії – реформування існуючої системи державного резерву.

При цьому, в якості забезпечення новітніх підходів до зберігання матеріальних цінностей у державному резерві пропонується: здійснення передачі нафтопродуктів на відповідальне зберігання приватним мережам нафтобаз та автозаправних станцій, допускається їх зберігання на території країн Європи, а також запровадження зберігання вугілля на енергогенеруючих підприємствах, а природного газу у газових сховищах НАК «Нафтобаз України».

Матеріальні цінності, які віднесені до оборонного кошику планується зберігати на складах Міноборони та Збройних Сил України, а медичного - на складських потужностях державних підприємств, що належать до сфери управління Міністерства охорони здоров'я, мережі аптечних закладів державної та комунальної форми власності, закладів охорони здоров'я, вітчизняних виробників як заброньований та постійно обновлюваний запас.

На виконання завдань, встановлених Стратегією у серпні 2023 року був прийнятий Закон України «Про державні резерви» (далі – Закон), який набув чинності у грудні минулого року [10].

Однією із суттєвих новацій цієї редакції Закону є вживання термінів відповідальне зберігання та відповідальний зберігач у значеннях, що допускають надання послуг із зберігання матеріальних цінностей, у тому числі поза межами території України, відповідно до порядку та умов, визначених цим Законом та договором.

Також вводяться поняття резерванта та резервування, а саме надання суб'єктами господарювання, незалежно від форми власності, послуг із забезпечення зберігання та освіження без розриву у часі.

Водночас, на відміну від редакції Закону № 51/97, освіження матеріальних цінностей державних резервів, які знаходяться на відповідальному зберіганні здійснюється балансоутримувачами, а саме запасів державного матеріального резерву - центральним органом виконавчої

влади, що реалізує державну політику у сфері державних резервів, мобілізаційного резерву - міністерствами, інші центральними та місцевими органами виконавчої влади, Радою міністрів Автономної Республіки Крим, яким встановлено мобілізаційні завдання.

Разом з тим, матеріальні цінності державного матеріального резерву, які розміщені у резервантів, освіжаються ними самостійно без розриву у часі відповідно до договору резервування.

Неухильною умовою відповідального зберігання та резервування матеріальних цінностей державних резервів визначається наявність договору між балансоутримувачем та виконавцем послуг. На нашу думку, обов'язковою істотною умовою такого договору повинна бути вартість послуги (ціна договору) та зобов'язання балансоутримувача стосовно здійснення розрахунків за отримані послуги.

Розміщення матеріальних цінностей державних резервів на відповідальне зберігання та резервування у суб'єктів господарювання різних форм власності, у тому числі поза межами території України, на підставі договорів, укладених згідно з нормами міжнародного права, законодавчо встановлена вимога щодо страхування цих запасів, вимагають особливої уваги в частині фінансового забезпечення здійснення розрахунків за надання таких послуг.

Своєчасне та у повному обсязі виконання зобов'язань виконавцями послуг з відповідального зберігання або резервування щодо належного зберігання матеріальних цінностей, а також замовників стосовно здійснення розрахунків за отримані послуги згідно із договорами є запорукою та неодмінною умовою наявності запасів матеріальних цінностей у державних резервах та їх спроможності забезпечити виконання законодавчо встановлених призначень.

Статтею 6 Закону встановлюються обов'язкові критерії яким повинні відповідати відповідальні зберігачі і резерванти та визначаються умови, за наявності яких суб'єкти господарювання не можуть здійснювати

відповідальне зберігання та резервування матеріальних цінностей державних резервів [10]. Інші умови та критерії, а також порядок відбору відповідальних зберігачів та резервантів встановлюються у порядках, що затверджується Кабінетом Міністрів України.

На нашу думку, при здійсненні відбору відповідальних зберігачів та резервантів, крім критеріїв та умов, визначених статтею 6 Закону України «Про державні резерви», обов'язково необхідно враховувати наступне.

До критеріїв необхідно додати наявність:

- розгалуженої мережі відокремлених підрозділів підприємства (за необхідності із представництвом у кожному регіоні) на території України, включаючи відокремлені підрозділи, які спроможні забезпечити належне відповідальне зберігання матеріальних цінностей державного матеріального резерву;

- у претендентів спеціального дозволу на проведення діяльності, пов'язаної з державною таємницею, або відповідний допуск до державної таємниці (за необхідності)

Водночас, обов'язковими умовами при здійсненні відбору відповідальних зберігачів та резервантів повинні бути:

- стабільний фінансовий стан;
- досвід зберігання запасів продукції аналогічної матеріальним цінностям державного матеріального резерву, що планується закладати на відповідальне зберігання/резервування;

- нездійснення ризикової діяльності, що загрожує незабезпеченням відповідального зберігання/резервування матеріальних цінностей державного матеріального резерву.

Крім цього, вважаємо за доцільне надавати перевагу суб'єктам господарювання, які мають наступні ознаки, а саме:

- підприємство має стратегічне значення для економіки і безпеки держави відповідно до переліку об'єктів державної власності, що мають

стратегічне значення для економіки і безпеки держави, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 4 березня 2015 р. № 83 [11];

- підприємство має важливе значення для галузі національної економіки чи задоволення потреб територіальної громади. Критерії, за якими здійснюється визначення таких підприємств встановлюються органами виконавчої влади, іншими органами державного управління, юрисдикція яких поширюється на всю територію України, за сферою їх управління чи галуззю національної економіки або обласними держадміністраціями, з урахуванням потреб територіальної громади;

- вартість зберігання матеріальних цінностей державного матеріального резерву є найнижчою з усіх технічно прийнятих пропозицій.

При цьому, на наш погляд, зважаючи, що фінансування послуг із відповідального зберігання та резервування матеріальних цінностей державного матеріального резерву забезпечується за рахунок коштів Державного бюджету України, відбір надавачів послуг повинен здійснюватися відповідно до Закону України «Про публічні закупівлі» [12].

Участь у процедурах закупівлі послуг можуть приймати виключно суб'єкти господарювання, відібрані згідно з вимогами Закону України «Про державні резерви» та постанови Кабінету Міністрів України (якою затверджений порядок відбору відповідальних зберігачів та резервантів) та інформація про яких міститься в Єдиному реєстрі державних резервів.

Висновки. Враховуючи зазначене вище, для забезпечення запровадження нових підходів до організації відповідального зберігання та резервування матеріальних цінностей державних резервів необхідно виконати такі завдання:

- при здійсненні відбору відповідальних виконавців/резервантів послуг із зберігання матеріальних цінностей державних резервів надавати перевагу підприємствам, які мають стратегічне значення для економіки і безпеки держави або важливе значення для галузі національної економіки чи задоволення потреб територіальної громади;

- відбір відповідальних зберігачів та резервантів здійснювати відповідно до Закону України «Про публічні закупівлі» серед суб'єктів господарювання, інформація про яких міститься в Єдиному реєстрі державних резервів;

- обов'язковою умовою передачі матеріальних цінностей державних резервів на відповідальне зберігання/резервування повинна бути наявність договору із надавачем послуг на весь строк відповідального зберігання, а також договору страхування цих матеріальних цінностей, що укладений на користь держави згаданим надавачем послуг;

- особливу увагу приділити фінансовому забезпеченню надання послуг із відповідального зберігання/резервування матеріальних цінностей державних резервів.

Література

1. Про державний матеріальний резерв : Закон України від 24 січня 1997 року № 51/97-ВР URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/51/97-%D0%B2%D1%80#Text>

2. Близнюк І.Л. Особливості виявлення злочинів, що вживаються у системі державного матеріального резерву України. // Вісник ДУВС. Дніпро, 2018. №4 (42). С.146-154.

3. Аудиторський звіт за результатами державного аудиту виконання бюджетних програм у Державному агентстві резерву України за період з 01.01.2013 по 31.12.2016 Держаудитслужба,К, 2017 С. 18-24.

4. Аудиторський звіт за результатами державного фінансового аудиту виконання бюджетних програм Держрезервом за період з 1 січня 2018 по 30 червня 2021 рр, Держаудитслужба, К, 2021.

5. Азімов Г.О. Поняття системи державного резерву та її забезпечення // Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ. Дніпро, 2023. № 2. С. 411-417.

6. Сахарова О.Б. Види кримінальних та інших правопорушень, що вчиняються у сфері Державного резерву України.// Наука і правоохорона.2017 № 4(38).

7. Білоконь Ю.М., Голінка І.В., Сторож О.В. // Деякі аспекти реформування системи державного матеріального резерву у сучасних реаліях // Вісник національного університету цивільного захисту України серія «Державне управління» Харків, 2023. С. 98-108.

8 Голінка І.В. Білоконь Ю.М. Створення запасів матеріальних цінностей державного матеріального резерву у сучасних умовах // Науковий журнал державний університет «Житомирська політехніка». 2021. №3 (97). С. 41.

9. Стратегія реформування системи державного матеріального резерву на період до 2025 року : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 19 серпня 2022 року № 771 – р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/771-2022-%D1%80#Text>

10. Про державні резерви : Закон України від 09 серпня 2023 року № 3310 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3310-20#Text>

11. Про затвердження переліку об'єктів державної власності, що мають стратегічне значення для економіки і безпеки держави. Постанова Кабінету Міністрів України від 4 березня 2015 р. № 83 Офіційний вісник України, 2015 р., № 20, ст. 555.

12. Про публічні закупівлі. Закон України від 25 грудня 2015 року № 922-VIII Відомості Верховної Ради (ВВР), 2016, № 9, ст.89.

References

1. Verkhovna Rada of Ukraine (1997), Law of Ukraine “On State Material Reserve”, available at: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/51/97-%D0%B2%D1%80#Text> (Accessed 10 January 2024).

2. Blyznyuk, I.L. (2018), “Feature of detection of crimes committed in the system of state material reserve of Ukraine”, *Visnyk Dnipropetrovs'koho derzhavnoho universytetu vnutrishnikh sprav*, vol. 4, no. 42, pp. 146-154.

3. The State Audit Service of Ukraine (2017), *Audytors'kyi zvit za rezul'tatamy derzhavnoho audytu vykonannya byudzhetnykh prohram u Derzhavnomu ahentstvi rezervu Ukrayiny za period z 01.01.2013 po 31.12.2016* [Audit Report on the results of the implementation of budget programs in the State Reserve Agency of Ukraine for the period from 01.01.2013 to 31.12.2016], Derzhadytsluzhba, Kyiv, Ukraine, pp. 18-24.

4. The State Audit Service of Ukraine (2021), *Audytors'kyi zvit za rezul'tatamy derzhavnoho audytu vykonannya byudzhetnykh prohram u Derzhavnomu ahentstvi rezervu Ukrayiny za period z 01.01.2018 po 30.06.2021* [Audit Report on the results of the implementation of budget programs in the State Reserve Agency of Ukraine for the period from 01.01.2018 to 30. 06.2021], Derzhadytsluzhba, Kyiv, Ukraine.

5. Azimov, H.O. (2023), “The concept of the state reserve system and its provision”, *Naukovyy visnyk Dnipropetrovs'koho derzhavnoho universytetu vnutrishnikh sprav*, vol. 2, pp. 411-417.

6. Sakharova, O.B.(2017), “Types of criminal and other offenses committed in the sphere of the State Reserve of Ukraine”, *Nauka i pravoohorona*, vol. 4, no. 38.

7. Bilokon', Yu.M. Holinka, I.V. and Storozh , O.V. (2023) “Some aspects of reforming the system of state material reserve in modern realities”, *Visnyk natsional'noho universytetu tsyvil'noho zakhystu Ukrayiny seriya Derzhavne Upravlinnya* , pp. 98-108

8. Holinka, I.V. and Bilokon', Yu.M. (2021), "Creation of stocks of material values of the state material reserve in modern realities", *Naukovyy zhurnal derzhavnyy universytet Zhytomys'ka politekhnika*, vol. 3 (97), p. 41.

9. Cabinet of Ministers of Ukraine (2022), Resolution "On Strategy for reforming the state material reserve system for the period up to 2025", available at: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/771-2022-%D1%80#Text> (Accessed 11 January 2024).

10. The Verkhovna Rada of Ukraine (2023), The Law of Ukraine "On State Reserves", available at: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3310-20#Text> (Accessed 11 January 2024).

11. Cabinet of Ministers of Ukraine (2015), Resolution "On approval of the list of state property objects of strategic importance for the economy and security of the state", *Ofitsijnyj visnyk Ukrainy*, vol. 20.

12. The Verkhovna Rada of Ukraine (2016), The Law of Ukraine "On public procurement", available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/922-19#Text> (Accessed 11 January 2024).

Стаття надійшла до редакції 06.03.2024 р.